

6.6 Frankovska država

6.6.1 Merovinška država

1. Pojasni vlogo Klodvika pri nastajanju frankovske države.

Uničil je ostanke rimske države v Galiji, zedinil je Franke, z vojnami je raztegnil meje svoje države, dal se je krstiti

2. Zakaj so majordomi postali najpomembnejše osebe v državi? Kakšne funkcije so opravljali?

Zato, ker so kralji postali izprijeni in niso bili dovolj preudarni. Predstavljali so kraljevo oblast, upravljali njegova ozemlja in poveljevali vojski.

3. V čem je zgodovinski pomen Karla Martela?

Leta 732 je v Bitki pri Toursu in Poitiersu z močno konjenico ustavil arabsko vojsko.

4. Komu je pripadla zemlja oziroma veleposest po germanski osvojitvi Galije?

Frankovskemu kralju in članom rodovno-vojaške aristokracije.

5. Kateri so trije bistveni razlogi, zaradi katerih so se frankovski kmetje zatekali po zaščito k velposestnikom? Kaj je bila posledica tega dejanja?

Zadolženost, lakota, izsiljevanje, napadi veleposestnikov, obremenjujoče vojaške obveznosti. Posledica je bilo zatekanje svobodnih kmetov k bližnjemu močnemu veleposestniku.

6. Razloži, kako je Karel Martel vplival na razvoj fevdalizma.

Dele kraljeve in samostanske zemlje skupaj s podložniki je razdelil svojim pristašem. To darilo so imenovali fevd. Tisti, ki so dobili fevd in se obvezali, da bodo zvesto služili v vojski svojega seniorja, so se imenovali vazali.

7. Pojasni razliko med fevdom in alodom.

Fevd je zemlja, ki so jo dobili v dar vazali, vendar so morali priseči zvestobo svojemu seniorju. Alod je zemlja, ki so jo dobili v popolno zasebno last.

K. Zakaj je bil proces prehajanja svobodnih frankovskih kmetov v odvisnost od plemstva vzhodno od Rena počasnejši kakor na zahodu?

Območje vzhodno od Rena ni bilo romanizirano.

K. Zakaj podeljevanje alodov ni bilo dolgoročno ugodno za državo?

Zato, ker je bilo čedalje manj ozemlja pod državno upravo.

6.6.2. Karolinška država

1.

Klodvik – prvi frankovski kralj, ki sprejme krščanstvo

Karel Martel – daje beneficije za vojaško službo

Pipin Mali – kralj postane leta 751

Karel Veliki – »vodja evropskega kraljestva«

K. Kdaj in kako so Karolingi prišli na oblast?

Na oblast so prišli z zmago Karla Martela proti arabcem leta 732.

K. Kdo in kako je organiziral močno frankovsko konjenico?

Konjenico je reorganiziral Karel Martel, uvedli so streme.

K. Kakšne daljnosežne posledice je imela njegova vojaška reforma?

Začel se je oblikovati nov družbeni red – fevdalizem.

6.6.3 Frankovski tip fevdalizma

1. Razloži fevdni (vazalni) odnos.

Vazal se je svojemu seniorju zaobljubil, da bo sodeloval v njegovih vojaških pohodih, mu nudil pomoč in nasvet... V zamenu mu je senior podelil fevd, ki so ga obdelovali podložni kmetje.

2. Pojasni načelo »Vazal mojega vazala ni moj vazal«

Vazal je dajal ukaze le tistemu, ki je bil v hierarhični piramidi takoj pod njim.

3.

dominikalna ali **pridvorna** zemlja
rustikalna ali **zakupna** zemlja
delovna obveznost ali **tlaka** na dominikalni zemlji
podložniška kmetija ali **huba**

4. Kako velika je bila podložniška kmetija?

Obsegala je toliko zemlje, kolikor je lahko obdelala ena družina.

5. Kaj je obsegala srenjska zemlja in kdo jo je izkoriščal?

Obsegala je gozdove, močvirja, goščave, pašnike
Izkoriščali so jo vazal in kmetje.

6. Razloži, zakaj je bilo gospodarstvo zemljiških gospodstev samooskrbno.

Zato, ker so vse stvari, ki so jih potrebovali izdelovali v okviru zemljiškega gospodarstva.

7. Kakšna enota je bilo zemljiško gospodarstvo?

gospodarska enota, upravno-politična enota, sodna enota

8. Ali je patrimonialno sodišče lahko izrekl smrtno kazen?

NE.

9. Opiši proces nastajanja podložniškega stanu.

Svobodni kmetje so zaradi svojih težav iskali zaščito pri bližnjem močnem veleposestniku. Ta jim je v zameno za dajatve in tlako podelil zemljo v uživanje. Kmetje so s tem izgubili osebno svobodo.

10. Kje so bile zapisane podložniške obveznosti?

Sprva v poliptihih, kasneje v urbarjih.

11. Kmet je moral opravljati delovno obveznost na dominikalni zemlji. Katere so bile preostale

kmetove obveznosti do zemljiškega gospoda?

Priskrbeti vino, lopate, obleke za samostan, plačilo za uporabo gozda, davki, plačilo za orožje, sečnja lesa, prevoz dobrin...

12. Kaj je desetina?

To je prispevek cerkvi desetega dela pridelkov.

13. Razloži pravilo podložnikove privezanosti na zemljo.

O vsem je odločal zemljiški gospod, podložniki so bili nevoljniki.

15. V katerem času so postali fevdi dedni?

V 10. stoletju (po moški liniji)

16. Naštej tipe fevdalizma v Evropi.

Bizantinski, Turški, Frankovski

K. Zakaj je moremo enačiti frankovskega vazala z bizantinskim stratiotom?

Stratiotov položaj je bil deden, medtem ko se je prisega mad vazalom in stratiotom lahko pretrgala.

K. Zakaj lahko trdimo, da je zemljiško gospostvo, čeprav rezdeleno na dominikalno in rustikalno zemljo, delovalo kot celota?

Zato, ker so na obeh zemljah delali isti podložniki in so zagotovaljali, da je imelo zemljiško gospostvo vse potrebno za svoje delovanje.

K. Kaj je fevdalcu omogočalo, da je imel oblast nad podložniki?

Izguba osebne svobode podložnih kmetov – bili so nevoljniki.

K. Zakaj so prevladovale naturalne dajatve?

Zato, ker denar ni bil uveljavljen

K. V čem se je bistveno razlikovala pogodba med podložnikom in njegovim gospodom od pogodbe med vazalom in seniorjem?

Pri pogodbi med podložnikom in njegovim gospodom je podložnik izgubl osebno svobodo, njegov status je bil deden. Vazalov status ni bil deden.

K. Kakšna je bila temeljna družbena funkcija podložnikov?

Bili so kmetje, opravljali so vsa očna opravila.

K. Pojasni strukturo hierarhično urejene fevdalne družbe!

Na rhu stoji kralj, ki poveljuje velikim vazalom in duhovščini. Veliki vazali poveljujejo malim vazalom, ti pa svojim podložnikom.

K. Zakaj je bila prevlada naturalnega gospodarstva eden od temeljev fevdalizma?

Zato, ker je zemlja pomenila največje bogastvo.

6.6.4. Karolinška renesansa

1. Zlitje katerih kultur je bilo podlaga zahodnoevropski srednjeveški kulturi –

karolinški renesansi?

krščanskih, germanskih in rimskih.

2. Ali je Karel Veliki znal pisati in brati?

NE.

V kateri pisavi so pisali pred karolinško minuskulo in v kateri po njej?

Merovingika, Karolinška minuskula, humanistična pisava

3. Ovrednoti zasluge Karla velikega pri karolinški renesansi.

Spodbujal je prenavo kulturnega življenja, gradil je šole, na svojem dvoru je zbral največje mislece...

4. Naštej »sedem svobodnih umetnosti«, ki so jih poučevali v samostanskih in škofijskih šolah.
gramatika, dialektika, astronomija, retorika, aritmetika, glasba, geometrija

5. Kaj je skriptorij? Kateri sloj prebivalstva je bil v tistem času najbolj izobražen?

Skriptorij je pisarska delavnica. Najbolj izobraženi do bili duhovniki.

6. Ali se je v času karolinške renesanse razvil poseben »karolinški stil« arhitekture?

NE.

K. Oglej si primere karolinške arhitekture in ugotovi, čigave vzore so posnemali!

Posnemali so vzore rimske in bizantinske umetnosti.

6.6.5. Zahodna Evropa v devetem in desetem stoletju

1. Kaj je povzročilo razpad frankovske države in kako se je spremenila politična podoba Evrope?

Notranji spori med nasledniki Karla velikega, raznoliko državo je bilo težko upravljati, težnje po osamosvojitvi podrejenih ljudstev, vpadi drugih ljudstev (Ogri, Vikingi, Saraceni)

Nastaneta Zahodno in Vzhodno frankovsko kraljestvo.

Karel Plešasti – Z del frankovske države

Lotar – V del frankovske države

Ludvik Nemški – osrednji del frankovske države

2. Katera ljudstva so ogrožala frankovsko državo z juga, vzhoda in severa? Kaj so osvojila in kdaj?

jug – Saraceni – konec 9. stoletja – Sicilija, J. Italija, južnofrancoska obala

vzhod – Ogri (Madžari) – 9. in 10. stoletje – V frankovsko kraljestvo, prišli tudi do Italije, Francije, Španije

sever – Vikingi – konec 8. – 12. stoletje – Normandija, anglosaška Anglija, tudi Pariz

3. Pojasni, zakaj je bila bitka na Leškem polju leta 955 prelomnica v zgodovini Madžarov.

Po porazu na leškem polju so se dokončno ustalili v Panonski nižini.

4.

Varjagi – trgovski stiki z Bizancem

Karel III. preprosti – Normandija

leto 1066 – osvojitve Anglije

5. Pojasni, kako je politična drobitev Evrope povezana s fevdalnim partikularizmom.

Fevdalci so si prizadevali za osamosvojitve, prevladovali so kneževine, vojvodine in grofije, ki so bile nekakšne »države v državi«.

K. Vdori Vikingov, Madžarov in Saracenov v 9. in 10. stoletju so pospešili proces fevdalizacije na ozemlju nekdanjega karolinškega cesarstva. Razmisli zakaj!

Zato, ker so svobodni kmetje pospešeno iskali zatočišče pred napadi pri veleposestnikih.

K. Zakaj je bila prevlada naturalnega gospodarstva ugodna za fevdalni partikularizem?

Zato, ker je bila takrat zemlja največje bogastvo, te pa so imeli veleposestniki veliko.